Број 244. У Новом Саду, у понедељак 5. новембра 1907. Година XLII.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 круна 75 пот.
За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: — на пола године 2 круне, на целу годину 4 кр. а за стране земље годишње 6 круна 50 пот.
Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. одсваке врсте оваких ситних слова

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација „Заставе“ налази се у кући, де је Миletићева штампарија у главној ул. бр. 9.

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији „Заставе“.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Др. Мита Мушицки у одбрану наше автономије.

У суботу је др Мита Мушицки у угарском сабору — судио дру Политу. Др. Мушицки је управ подигао реч у цели, да се потврде закључци нашег народно-црквеног сабора, али је та његова интерпелација уједно уништила дра Полита.

Позната је интерпелација дра Полита од пре 8 дана. Оклеветао је закључке народног црквеног сабора, оклеветао нашу радикалну странку, оклеветао цео рад њен. Та је интерпелација изазвала у свакој честитој српској кући најдубље огорчење и презирање.

Није лако било дру Мушицком да баш у угарском сабору рашчишћава са дром Политом. Та дра Полита позна у, о њему иде и тамо реч, да му је свака реч лаж. Др Полит је и сам завриштао недавно у угарском сабору, како је он у народу српском презрен, како га неће да бирају ни за скупштинара у црквеној општини. То зацело није без узрока.

Клевете дра Полита дакле нису биле у стању да оклеветају српску народну радикалну странку Али како је др. Полит нашао за потребно, да у угарском сабору интерпелира министра против закључака нашег народно црквеног сабора, требала је да падне реч са српске стране од стране већине, у корист тих закључака.

То су били узроци, што је др. Полит дошао под точкове, а иначе, могао је мирно да прича и даље шта год воле, нико се на њега не би ни осврнуо.

* * *

Др. Мушицки почео је интерпелацију веома духовитим уводом. Рекао је отворено зашто интерпелира Зато, што је др. Полит интерпелисао у истој ствари, али је министра обавестио потпуно лажно.

„Ја се“, рече др Мушицки „нећу бавити са оним разлагањима дра Полита, која нису савремена и не стоје у тесној вези са његовом интерпелацијом. Јер ја држим, да није ни мало савремено и да не спада на ствар, што је др Полит износио подробно овде пред сабором како је он пропао и како је цела његова странка давно пропала, изгубила поверење народа српског. Ја држим да ова ствар не спада овамо и нећу с њоме да се бавим...“

Др Мушицки је прешао на ствар и доказивао, како су закључци нашег народног црквеног сабора донесени законитим путем и начином И ту је морао да се дотакне клевета дра Полита, који је рекао да су ти закључци донесени у крњем сабору, под незаконитим председништвом на дохват и без пристанка епископата.

Дру Мушицком није било тешко доказати, да је оно законит сабор, на коме решава онај број посланика, који је прописан. А што је мањина изашла из сабора због закључка који је донесен у ствари патријарха Бранковића, то није ни мало реметило законитост сабора јер је остала потребна већина која је власна закључке доносити.

Овде су самосталци, посланици највише лармали Нису разумели све што је рекао др Мушицки, али су чули име патријарх Бранковић и њихов излазак из сабора, па им је забрујала чела за клобуком. — Био је красан призор гледати, како се буди савест код оних, који су учинили неправду, како се буди чак и онда, кад се ма врло издалека и врло тихо закуца

Дру Мушицком није било тешко доказати, да је и код нас потпредседник зато, због чега и у целом свету, т. ј. да замењује председника кад је председник спречен и т. д. И није му било тешко доказати законима, да наша автономија и саборски рад не зависи од пристанка епископата јер иначе то не би била народна самоуправа. Сабор се бавио пословима који се тичу администрације, те ту није потребно саслушати ни мишљење епископата.

Затим је прешао др. Мушицки укратко на ствар српске манастирске штампарије. Др Полит је недавно изнео како је саборски одбор незаконито управо отео штампарију и како је учинио управ кажњиво дело.

Др. Мушицки је извео да је та штампарија народно црквено добро. Да су пронађене неправилности, о којима је заборавио др. Полит споменути у сабору, и кад је управник штампарије био ренитентан онда га је саборски одбор сменио и поставио привремено другог Ето то је она анархија о којој је говорио др. Полит. — Вероватно је сам др. Полит саветовао бившем управнику да тужи саборски одбор кривичном суду због злочина и грађанском суду због сметања поседа Но судови су већ решили Државни одветник митровачки чим је испитао ствар одустао је од сваког даљег поступка, а карловачки котарски суд одбио је тужбу због сметања поседа.

Др Мушицки сматрао је за потребно да овом приликом укаже на клевете дра Полита против српске народне радикалне странке. Изнео је како др. Полит врло гадно поступа, јер хоће да денунцира српску народну радикалну странку на све стране.

У своме листу стално беди српску народну радикалну странку, да се подала Мађарима, угарској влади, да је издала интерес Српства. А овде у сабору пред Мађарима и владом представља радикале као Мађарождере, ко има не треба веровати и пита: Зашто не иступе радикали из народносног клуба?

Др Мушицки је веома згодно приметио, да др. Полит не денунцира само радикале, него и народносни клуб, као да је нешто страшно бити у народносном клубу.

Радикална странка, рече др. Мушицки, води отворену политику. Што пише у својим новинама, то говори и на својим зборовима, то заступа и овде Ми свуда говоримо у чему се слажемо са појединим мађарским странкама, нарочито са мађарском независном странком, увек смо у народу, али и овде отворено и мушки говорили у чему се не слажемо. (Мађарски посланици су морали ово да потврде и рекли су: Истина је!)

ПОЛИСТАК.

НЕМИРНА НОЋ.

— Антон Чехов —

— Несрећа — викну кочијаш показујући бичањем на зеца, који нам је пут прешао.

У осталом знао сам ја и без тога, да нема никакве наде. Баш сам ишао у окружни суд, где сам био оптужен ради двоженства и чекаше ме сигурна осуда. Пут је био страховит. Кад сам у ноћ стигао на поштанску станицу, пао је дебели снег по моме сртучу и сирзао се. Скроз сам био прозебао и од силног трцкања глава ме је заносила. На станици ме дочека поглавар станице у доњим чакширама. Био је то висок, ћелав човек, бркови као да су му из новдрва израсли; сметали су му и у мирисању.

Истина имао је шта и мирисати! Кад је поштар мумлајући, шмркајући и чешући ћелу своју, отворио врата чекаонице и показао ми место, где ћу прилећи, страховити сирад задахну ме, нека киселина измешана са сирадом пригњечене стенице. У мало што се нисам загушио. Лимена лампа, која је стајала на столу и јадва што је осветљивала неокречене зидове, пушила се као каква факља од смоле.

— Смео би се опкладити, да ви много не трошите на мирисе — рекох ступивши у собу и метнувши торбу на сто.

Поштар шмркну неколико пута и затресе главом.

— Обичан мирис — рече и почеше се по ћели. — Човек га само онда примети, кад дође са свежа ваздуха.

Поштар изађе напоље и ја се осврнух око себе. Канабе, на ком сам требао спавати, беше широко, као каква брачна постеља; било је превучено вошчаним платном и беше хладно као лед. Осим канабета беше у соби и једна велика гвоздена пећ, један сто са пушећом се лампом, пар чизама, један мали путнички сандук и шпански зид који је сакривао један буџак у соби. Иза шпанског зида неко мирно спаваше. Кад сам све разгледао, на канабету наместао постељу, почех се скидати. Нос ми се брзо навикао на непријатни задах. Скинем капут, чакшире и ципеле, добро се протеглим и почех скакутати око пећи, грејући босе ноге... Од скакања сам се мало и загрејао. Баш сам хтео да легнем на канабе, кад ме нешто изненади. Случајно ми поглед паде на шпански зид и ...страшно! Иза зида опазих женску главу, распуштене косе, црних очију и белих зуба. Црне трепавице мицаху, на лицу играху се несташне рупице, једном речи — смешила се. Сасвим сам се збунио. Главица кад је приметила, да сам је видио и она се збунила и сакрила. Као какав кривац, на делу ухваћен, окренем очи оданде и лагано одох до канабета, легох и повирих се.

— Ух, ух! — јадао сам се у себи — видила ме је како скачем босоног. Лепа ствар...

Мислећи на лепо лице и нехотице почех фантазирати. Све лепше од лепших слика и прилика долазише ми на ум, док — као за казну — уједанпут неосетих бол на лицу. Брзо се маших руком — и не беше ништа. Али сам на брзо био на чисто, кад сам осетио сирад пригњечене стенице.

— Страшно! — чу се женски глас. — Изгледа да су ове проклете стенице наумиле да нас поједу!

Хм!... Паде ми на ум, да обично носим собом прашак против таког гада. И сад је био код мене. За тренут ока извадим кутију с прашком из торбе. Не остаде ми ништа друго, него да јој понудим прашак и познанство је готово. Али како да јој понудим?

— Грозно! — чу се поново.

— Госпођо! — рекох најумилнијим гласом — ако сам добро разумео, стенице вас узнемирују. Ја имам прашак. Ако желите...

— О, ви сте врло добри!

— Одма... само да се огрнем — рекох радосно — донећу вам...

— Не, не.. Дајте га овамо преко шпанског зида, не долазите овамо!

— Знам, да само преко шпанског зида. Не бојте се нисам ја Турчин.

— Верујем... али човек не може веровати сваком путнику.

— Хм... баш да дођем и иза шпанског зида... ни то не би било ништа страшно, јер ја сам доктор — слагах уједанпут — а ви знате да доктор, полицај и фризер може свугде ући...

— Заиста сте доктор? Збиља?

Народносни клуб, рече др. Мушицки, врло добро познаје наше радикално становиште. Ми смо тамо отворено казали, да у државноправним питањима стојимо на становишту мађарске независне странке И народносни клуб донео је решење, да против тог нема ништа У државноправним питањима имају чланови народносног клуба одрешене руке (Др. Влад и други румунски посланици одобравали су главом и рекли тако је!).

Др. Мушицки је једном за свагда рашчистио пред јавношћу и ту ствар Те и на том пољу запушио уста дру Политу. Уједно је показао отворени рад радикалне странке према свима и свакоме

Утисак беше на све стране најбољи Сабор је видео, да има посла са странком која има у свима питањима одређени правац, и отворено и мушки уме да заступа тај правац према свакоме

На крају пита др. Мушицки министра председника: Је ли вољан министар председник подне и владару на потврду закључке српског народног црквеног сабора и препоручити их?

* * *

За све време интерпелације дра Мушицког седео је др. Полит поражен на клупи. После је устао да одговара. И како је могао одговорити друкчије, но и опет са неистином.

Плачевним гласом тужио се, што га је др. Мушицки онако напао И то у интерпелацији. То није обичај, да се у интерпелацији, која је упућена на министра, нападају посланици (На то су му са свију страна довикивали: Зашто сте лагали?!)

После је др. Полит на очи целога сабора почео да изврће. Он је рекао како он није тражио од министра председника да закључке српског народног црквеног сабора не препоручи. Он је питао само то: шта мисли учинити министар председник у тој ствари

Наравно! У интерпелацији, на крају није могао др. Полит урадити друго него питати И др. Мушицки је питао, шта мисли урадити министар председник?

Али је овде главно што је претходило том питању. Др. Полит је на дугачко доказивао, да су закључци српског народно црквеног сабора незаконити. И опет је смео казати, он није интерпелисао у том правцу, да се закључци не потврде Позвао се на последње речи своје интерпелације, па је одрекао ствар, одрекао истину

Ко сме рећи да др. Мушицки није интерпелисао у корист закључака саборских?! Та и он је питао: шта мисли министар председник радити, али је пре тога доказивао да су закључци нашег сабора закони и правилни Оно извијање и изврћање дра Полита учинило је на све присутне најгори утисак. И посланици и слушаоци просто су се згледали

После онако отвореног, мушког говора дра Мите Мушицког, долази оно јадно извртање дра Полита, долази онај плач и јадање што је нападнут.

Зашто сте лагали?! био је одговор многих и многих посланика

И заиста, ко му је крив. Др. Полит је нашао оно што је тражио. Буд је говорио против интереса српског народа, туд је још гадно клеветао. Ту не може нико имати милости према њему. Заслужио је

* * *

Министар-председник др. Векерле устао је и одговорио је на интерпелацију дра Мите Мушицког. Одговорио је, да се решења саборска односе на управна питања (из тога се види, да и министар не дели мишљење дра Полита, да ту има речи и српски епископат Пр. ур. „Заставе") И министар је обећао да ће угарска влада у „коријим данима" донети своје решење у тој ствари.

Сабор је узео на знање одговор министра председника Према томе ће се уско ро решити судбина наших саборских закључака, а ми се надамо, решиће се — повољно.

Нови Сад, 5. новембра.

Изасланство саборског одбора код угарских министра Познато је, какве су покоре изазивали противници наше народне црквене автономије у ствари манастирске штампарије, а с тим у свези против закључака нашег народног црквеног сабора. Саборски одбор изаслао је из своје средине изасланство појединим члановима угарске владе

У изасланству су били: Прота Божидар Поповић, др Жарко Миладиновић и др. Мита Мушицки. Они су се појачали са потпредседником сабора и чланом саборског одбора дрм. Николом Ђурђевићем а том су се посланству придружили и посланици заједничког сабора: др. Ђорђе Красојевић, др. Младен Лисавац и др. Јован Манојловић. ((Јаша Мркшић стигао је доцне, управ депутација је раније примљена, но што се очекивало)

Изасланство је ишло прошле суботе око подне у саборници: министар председнику Векерлу, министру просвете Апоњију и министру Кошуту. Сви су министри примили изасланство врло предусретљиво и саслушали су разлоге, због којих је потребно, да се наше автономне ствари што пре уреде.

Министар-председник је рекао, да ће се те ствари решавати за који дан, но ако би имао каквих приговора, волео би кад би се могао на кога од господе обратити, да чује и у том погледу становиште саборске већине Изасланство је именовало дра Миту Мушицког, који ће бити министру на расположењу Изасланство је добило најбољи утисак.

Док је депутација разговорала са министром Апоњијем у вестибилу, дотле је др. Полит стално ишао из извесне даљине за њима, све док је то могао чинити.

Тај господин већ никако више не зна шта ради.

Политички преглед.

Савез монархиста у Думи. Савез руских људи донео је закључак, да се свим десничарима у Думи препоручи општи савез монархиста Монархисте из балтиских провинција у којима има много Немаца, нису пристале на овај закључак јер у програму те странке тражи се, да се те граничне провинције порусе.

Извештај

о „Српској Манастирској штампарији."

Текући дуг фабрикантима.

а) од 4/IX. 1907. укупан дуг за ону робу, коју је стара управа „Срп. Ман. Штампарије" поручила па и примила:

	месеца септембра 1907. плативо	
15.	Христифору Шраму, Будимпешта	106 64
19.	Хрватској индустрији папира, Загреб	118 03
20.	Лајкалу Јозефсталу, Бпешта	91.20
23.	„ „ „	30.50
27.	Хрват. индустр. папира, Загреб	119.60
31.	Лајкалу Јозефсталу, Бпешта	586 65
		1 052.42
	месеца октобра 1907. плативо	
4.	Лајкалу Јозефсталу, Бпешта	432.00
9.	Хрват. индустр. папира. Загреб	239 20
12.	В. Хамбургеру, Будимпашта	251.29
17.	Лајкалу Јозефсталу, Бпешта	580.25
17.	Хрват. индустр. папира, Загреб	155.48
21.	Ср.-Карловачкој Задрузи, Карловци	661.18
	„ „ „ интерес на горњу суму	18.82
24.	Гези Голдцијеру, Бпешта	40 05
24.	Хрв. Индустр папира, Загреб	89 30
		2.467 57
	Месеца новембра 1907. плативо	
13	Лајкалу Јозефсталу, Бпешта	385.20
14.	„ „ „	93 92
14	Игнацу Фуксу, Беч	115 31
16	Лајкалу Јозефсталу, Бпешта	64 80
23.	В. Хамбургеру, Беч	128.04
24.	Ср. Карловачкој Задрузи	650.00
26.	Хрв. индуст. папира, Загреб	187.20
29.	„ „ „ „	69 56
		1.694 03

— Поштења ми! Дакле дозвољавате ми да вам донесем прашак?

Хм... заиста сте доктор... Али шта да вас трудим? Послаћу мужа... Федорче! — викну жена гласније — Федорче, пробуди се медведе! Устај, иди тамо. Господин доктор је тако добар и даће нам прашка.

Присуство »Федорчево» ме је изненадило. Као да ме је ко каменом у главу. Осећао сам се као пушка кад слаже. Стидио сам се, а и једио. Кад испаде Федорка иза зида у мало што нисам узвикнуо од љутине. Федорка беше око педесет, снажан и проседе браде уз образ. Имао је на себи дугачки спаваћи капут и папуче.

— Ви сте јако добри господин докторе — рече узимајући прашак и залазећи иза зида. — — Хвала... Ваљда су и вас пошале?

— Јесу промрмљах љутито и покрих се по глави. — Јесу.

— Зина... ено једне стенице на носу! Чекај да је ухватим.

— Но, ухвати је! — рече Зина смејући се. — Ниси је ухватио?.. Хм... државни саветник си, па не умеш да ухватиш једну стеницу!

— Зина! Овде је један стран господин... шта говориш... Боже мој!

— Свињи! Не даду ми спавати — мрмљао сам љутито, ни сам не знам зашто.

Али наскоро се умирише и супружници. Заклопим очи и покушам да не мислим ни на што, да би заспао. Прође по сата, цео сат и још нисам заспао. Уједанпут се моји суседи почеше мицати и тихо протестирати.

— Чудновато? Ни прашак не помаже! — мрмљао је Федорка.

— Која је ту стеница! Господин докторе! Зина моли да вас питам: зашто стенице тако смрде?

Почесмо се разговарати. Разговарали смо о стеницама, о времену, о руској зими, о лекарској науци, у којој сам се исто толико разумевао као и у астрономији. Напослетку смо говорили о Едисону.

— Зина, немој се женирати... та он је доктор! — шапутао је супруг, док смо говорили о Едисону. Не прави ту никакве церемоније, запитај га... Не бој се. Кад Швецов није помогао, можда ће ти он помоћи.

— Питај га ти — рече Зина.

— Господин докторе — окрену се мени Федорка — Зашто је мојој жени тешко кад дише? Кад кашље, зацени се...

— Е, то је дуга историја, нејде то уједанпут изрећи — рекох, трудећи се да искренем разговор на нешто друго.

— Не фали ништа, ако је и дуго! Имамо кадe... и тако не спавамо... Испитајте је, драги господин докторе, молим вас лепо. До сад је лечио Швецов... Добар човек, али... како да кажем? Немам у њему поверења! Видим да нисте добре воље, али будите тако добри! Док ви њу испитате, отићићу до поштара и наредићу самовар.

Федорка тапкајући папучама изађе на поље. Ја одох иза шпанског зида. Зина је седила на једном широком дивану, а око ње гомила јастука.

— Покажите језик — рекох седнувши поред ње скупивши обрве. Зина показа језик и смејала се. Језик јој је био црвен. Одишам јој било.

— Хм.. рекох озбиљно, свакако ће тако бити.

Не сећам се, каква сам јој још питања давао, јер сам непрестано пиљио у насмејано лице. Само толико знам, да сам седио у друштву Федорке и Зининим. Морао сам напослетку да пишем и рецепт. То сам и учинио по правилима докторске науке.

Rp.	
Sie transit	0.05
Gloria mundi	0·1
Aquae destilatae	0·1

Свака по сата једна кашика.

Dr. Lepor.

Ујутру кад сам био спреман да се кренем, опростио сам се за увек од нових познаника, Федорка играјући се са дугметима на мом капуту утисну ми у шаку банку од десет рубаља и рече ми:

— Ово морате узети! Ја плаћам сваки поштен посао. Ви сте учили, ви сте радили. У зноју сте ви стекли себи ово знање. Ја то разумем.

Морао сам да примам новац.

Месеца децембра 1907. плативо

24.	Хрв. индустр. папира, Загреб	224.38
		224.38

Месеца јануара 1908. плативо.

6.	Геца Голдциеру, Бпешта	61 24
9.	Лајкалу Јозефсталу Бешта	185 38
15.	Хрв. индустр. папира, Загреб	287 04
18.	„ „ „ „	545.76
19.	„ „ „ „	260.78
		1.340 20

Месеца фебруара 1908 плативо

9.	Хрв индустр. папира, Загреб	239 20
12.	В. Хамбургер, Беч	144 30
16.	„ „ „	132 74
21.	Хрв. индустр. папира, Загреб	117 00
28.	„ „ „ „	367 64
		1.000 88

Месеца марта 1908. плативо

25.	Слово-ливници, Праг	779 71
		779.71
	Круна	8 259 19

б.) Од 4./IX—20./X. 1907. г. укупан дуг за ову робу коју је стара управа Српске Ман. Штампарије наручила и нова је управа примила:

4./III 1908	Хрв. инд. пап Загреб за добивен 23./IX. о. г. потребан папир	169.26
9./III	„ Тајеру и Хардтмуту, Беч за добивену потребну робу 2./X. о. г.	245 85
18./III	„ Хрв. инд. пап. Загреб за добивен 26./IX. о. г. потребан папир	248 95
21./III.	„ Лајкалу Јозефсталу, Беч за добивену 17./IX. о. г. потребну хартију	43 60
28./III.	„ „ „ 10./IX. „	555.45
10./IV.	„ „ „ за послату хартију која је на путу	804.54
		2.067 65
	Круна	2.067.65

в.) Од 4./IX.—20./X. 1907. укупан дуг за ону робу, коју је нова управа наручила и примила:

28./III. 1908.	Хрв. инд. папира, Загреб за потребну хартију 10./X. о. г.	119.60
		119 60
	Круна	119 60

III. Трговачки спорови.

Кад је привремена управа наступила своје место затекла је и трговинских спорова са појединим странкама, који се морају решити и пре коначног уређења свију односа „Срп. Ман. Штампарије“ Ово се мора учинити у интересу угледа „Срп Ман. Штампарије“ па у интересу рада те штампарије а и у интересу самих оних странака с' којима је дошло до тих спорова. Речени спрови се за сада своде на ово:

1.) Спор са књижаром Јакшића у Глини.

Ова књижара је учинила две поруке код „Срп. Ман. Штампарије“. Једна јој је по прилогу под 4.) тачком опремљена 11. (24.) VIII. т. г. у износу од круна 430.23 Друга јој је по прилогу под 5.) опремљена 17./30. VIII. т. г. у износу од круна 117.15.

У првој су потврђени као послати и 500 буквареза а у другој 43 каттавасије и толико је и наплаћено. Међутим у првој поменутих 500 буквареза и у другој 43 каттавасије по тврдњи горње књижаре нису послати и ако су наплаћени. Обе пошиљке је одпремио својеручно бивши фактор Малутин Јанковић и својеручно те рачуне иставио, као што се из прилога 4—5 види.

Та се књижара, по своме исказу обраћала на управу „Српске Ман. Штампарије“ и тражила робу па и разјашњења, но због прелазног стања (Пошта није издавала пошиљке) није добила ни књиге које јој по њеној тврдњи нису ни послате, а ни разјашњења. Стога јје по прилогу под 6.) написала опоро трговачко писмо, које се јако извило из круга трговачке кореспонденције. По прилогу под 7) ствар је предата правном заступнику да против „Срп. Ман. Штампарије“ покрене судски поступак. У томе је привремена управа примила с поште пошиљке и ову ствар разгледала. Одмах је ствар предата народном фискалу дру Ђури Красојевићу, који је по прилогу под 8.) за сада учинио што је нужно, па да се очувају интереси и углед штампарије, а и интерес противне стране.

2.) Ствар Мите Стајића књижара из Београда.

По прилогу под 9.) видди се да је Мита Стајић књижар из Београда дао „Срп Ман. Штампарији“ на израду дело „Добра Јованка“. По уговору он је дао и хартију за ово дело свега 270.800 табака. Од тога је утрошено 25.000 табака, те је преостало 245 000 табака, у вредности од К 3551.96. По уговору је Мита Стајић, требао платити свака два одштампана табака. Међутим је одштампано десет табака а он није платио ни потуре и ако је редовно добио рачуне и то:

4. априла за I и II табак	Круна	94.92
12. „ „ III. и IV табак	„	78.40
22. „ „ V. и VI. табак	„	78.40
14. маја „ VII. и VIII. табак	„	78.40
18. септембра за IX, и XX. табак	„	78.40
		408.52

Као што се види преостало је његове хартије (Кр. 3.551.96.) а он дугује (Кр. 408 52) те би он имао робе још за Кр. 3.143.44.

Но по прилогу под 10)) Мита Стајић износи ствар сасвим друкчије и навели, да је по међуособном уговору књига „Добра а Јованка“ требала бити готова још 20. маја т. г и и да је он био дужан тек онда ову штампу исплатити. А он сматра „Срп. Манастирску Штампарију“ за свога дужника јер поседује његову хартију све дотле док горњу књигу не одштампа и с' тим обрачун не направи.

У свези с' горњим питањем отоји још једно спорно питање а у сствари је ово: Митрополија у Скопљу поручила је код „Срп. Ман. Штампарије“ посла (Записнике и друге тискаиице) у вр ти од К. 2.700 000. Посао је израђен и лиферован а ова свота није никако исплаћена и сада Мита Стајић по прилогу под 10,) јавља, да је њега бивша управа Српске Манастирске Штампарије опуномоћила да он тај новац инкасује (2.700.00) од министарства,, те министарство ту своту имало да исплати, што код Српске Манастирске Штампарије нигде није прибележено и истакнуто. По истом прилогу 10.) Мита Стајић као опуномоћеник ове штампарије није могао тај новац да инкасује и нуди намиру, наиме:

Да Срп. Ман. Штампарија прими његову хартију у то потраживање коју он рачуна Круна 4 159.70 а потраживање је Круна 2.700.00 те тражи наплату Круна 1.459.70

Међутим по прилогу бод 3.) његова роба вреди 3 551.96 те би диференција у његову корист била а на штету ове штампарије 607.74.

Осим тога и иначе ову робу штампарија не треба па се никако неби ваљало у ову трговину упуштати. Ово важи тим више што подписани нема потребног овог уговора, те се овде ради по информацији овостраног књиговође и Мите Стајића. Стога би добро било или кога опуномоћити да ту ствар са Митом Стајићем и дотичним министарством среди или кога изаслати да тај уговор разгледа и ствар среди.

(Наставиће се)

Ето тако сам ја провео ноћ пре судске расправе. Не могу вам описати какви су ме осећаји обузели, кад сам ступио у дворану где ће се одржати расправа и кад ми је један чиновник показао место на оптуженичкој клупи. Само вам толико кажем, да кад сам се осврнуо и опазио више стотина људи, који сви на мене гледе, побледио сам и изгубио сам главу. Са озбиљног и свечаног лица мојих судија, већ сам прочитао и пресуду. Не умем да вам испричам, а ни ви не би могли замислити онај страх, који ме обузео, кад сам погледао на онај црвеном чојом превучени сто и у столици државног тужиоца опазио — шта мислите кога? — Федорку! — Забављеног са неким списима.

Чим сам га опазио, падоше ми на ум стенице, Зина, моја диагноза, рецепт... Не да сам се најежио, него сам се просто смрзао... Кад је Федорка свршио са списима, погледа ме.

У први мах није ме познао, али после разрогачи очи, а стисну зубе... рука му задрхта.

— Оптужениче, како се зовете?... — запита ме председник.

Државни тужиоц попи чашу воде. По челу му се осуо зној.

— Сад ће бити, шта ће бити — помислих.

По свему је изгледало да ћу насигурно бити осуђен. Државни тужиоц је за време целе расправе био раздражен, замерао одговорима сведока, приговарао је, љутио се, протестирао...

Али сад већ морам завршити приповетку. Пишем је на суду, за време одмора... Наскоро ће говорити државни тужиоц. Шта ће бити самном?

Превео —ор—

После интерпелације дра Мите Мушицког.

Знате ли шта значи покуњени? Речима се не може то описати. Али да је ко верно насликао самосталце, посланике, кад су после интерпелације Мушицкове излазили из саборнице, онда би се бар овековечило у слици како изгледају покуњени. Та шта су покисле виле!? Ништа! Покисле метле?! Ништа! Покисао пиринач с млеком?! Ништа! Кућу да даш, земљу да даш, све да даш, вредило би а то све само за један поглед, за један часак, кад су наши самосталци после Мушицкове интерпелације излазили из саборнице.

Они су покуњени одлазили са бојишта и понели собом свога рањеника Полита. То је било тако »трогателно«, да их је и најокорелији радикал морао »сажалити«.

Прибићевић је од радости скакао као јаре, кад је интерпелисао др. Полит. А сад се покуњио. (Ох, та ви не знате шта је то »покуњен«, ви то нисте видели.) Покуњио се, па вели слабим гласом: — Ипак није требало да на оном месту расправљамо наше ствари! У својој покуњености сетио се онога, чега се иначе никад не би сетио. Јест, није требало. Није требало почињати, али кад је Полит почео, и они се сви томе неизмерно радовали, морао је доћи дан да се — покуње.

Један Хрват посланик рече једноме самосталцу: — Није баш морао др. Полит онако лагати и извртати. Ипак је срамота.

— Каква срамота? брецну се на њега самосталац. Каква срамота лагати. Та живимо ваљда у добу преподобног Јанићија. Срамота је истину говорити, а није срамота лагати. Нисмо ваљда деца из основне школе, него политичари. А у доброг политичара је најоштрије оружје лаж

Хрватски посланик ућута. Хтео је да примети, како је у лажи врло дугачак реп, па јој пре а после згазе на реп, али кад је видео како је самосталац покуњен (ох, та ви не знате шта је то покуњен, ви оно нисте видели), он га »сожали« и ућута.

Неко је приметио Бањанину и Будисављевићу: — Ух људи, људи, ви сте само довикивали Мушицком: Није тако! и ако не знате ни речи мађарски. Кад је Мушицки почео: »Доктор Полит је мислио«.., а ви сте већ брже боље узвикнули: није тако! Кад је Мушицки почео: »Господин доктор Полит посланик,..« а ви сте опет викали: — Није тако Ви сте оног кукавца Полита само још боље умачали. Као оно ђавола у мастило.

И одлазили су покуњени, а штета је драги читаоци што ви не знате, како изгледају покуњени, јер ви оно нисте видели.

Па ипак је неко био врло, али врло задовољан, после интерпелације дра Мушицког. И то неко — њихов. А шта мислите ко?! др. Стева Адамовић. Он је задовољно трљао руке и рекао: — баш добро што сам одустао, те нисам ја ставио ону интерпелацију, коју је онако ишчибукао др. Мушицки.

Вести из места и са стране.

Кретање чете у Маћедонији.

Бугарске чете развијају све то живљу акцију у Маћедонији, и нападају не само на Србе, Грке, већ и на жардармске стражаре. Последњих дана било је у скопском вилајету три така напада Бугарске чете су наоружане модерним репетиркама, а жандармерија старим пушкама мартини-система. Зато жандармерија тражи сад маузеровску репетирку. Рад чета је скренуо на се пажњу и порте и патријаршије те су се ове обратиле реформним силама. Порта тражи да грчка спречи прелазак грчких чета, а патријаршија, да Бугарска не пушта бугарске чете, да прелазе у Маћедонију.

Нови балкански комитеји.

У Лондону постоји такозвани балкански комите као друштво политичара и публициста, које има задаћу, да прати догађаје на Балкану. По једној вести из Софије образоваће се још два така комитеа, један у Паризу, а други у Риму.

Један двобој.

Прекјуче у суботу имала су два посланика угарскога сабора двобој. Узрок је био у овоме. У једном друштву од више посланика рекао је посланик Шандор, како је огорчен на Хрвате због њиховог понашања. На то наиђе и посланик Силаши: „И ти си крив томе, јер си научио Хрвате, посланика Поповића, шта да раде“. Тиме је Силаши циљао на један разговор, што га је Шандор имао са неколицином хрватско-славонских посланика. Шандор им је том приликом рекао, да опструкцијом могу само себи

шкодити. Шандору је зато било врло криво, што је Силаши његов говор онако тумачио, те му рече, да лаже. На то Силаши пошаље своје сведоке Шандору, и овај именује своје сведоке, те се обојица још тог истог дана побију. Силаши добије на глави рану дугачку осам центиметара.

Академско удружење Срба техничара у Вечу.

Академско удружење Срба техничара у Бечу конституисало се на својој првој редовној главној скупштини држаној дне 23. октобра (5. новембра) 1907. овако: А. Управни одбор: Председник: канд. инж. Ђорђе Божић; потпредседник: канд. инж. Бранко Диклић; I. тајник: студ. инж. Хајдар Чекро; II. тајник: студ. инж. Милош Скакић; благајник-књижничар: канд. геод. Милош Петровић. Одборник: канд. мех. Милош Милошевић. Б. Ревизиони одбор: студ. инж. Ђоко Атанасијевић; студ. инж. Велимир Бесаровић; канд. инж. Петар Перић.

Трст за слободан увоз стоке.

Из Трста јављају, да је тамошњи општински одбор закључио, да се поводом трговинских преговора са Србијом влада позове да узме у обзир потребу, да се укине царинско ограничење при увозу угојене стоке и меса. Даље, да се и Трст изједначи са оним градовима, који су још у старом уговору са Србијом имали повластице у погледу ограничења увоза и промета сточног. Трговинска комора умољена је да ову акцију потпомогне.

Арнаути и реформе.

У последње време опажа се код Арнаута јак покрет против реформа. Одржавају јавне зборове, на којима жестоко протестују против реформне жандармерије и против аустро-руских официра. Попису су и све Турке чиновнике, који иду на руку реформама, те захтевају, да се одмах скину са њихових места. Упада у очи, да су Арнаути против аустро руских официра.

Крајња нетрпљивост.

Познато је, да су хрватски ђаци Старчевићевци на загребачкој универзи на силу уклонили српске табле. Академски сенат је на то повео истрагу. Поводом те истраге вели „Хрватско Право", да ће ђаци Старчевићевци пре допустити, да се затвори универза, или да њих две стотине буде истерано, него да се опет поставе табле „оног ђаштва, које је обешчастило универзу". Овако се рат оглашује. На срећу не мисле овако сви Хрвати. Иначе би нас овај дивљачки напад поново одвео у загребачке догађаје.

Извоз Србије за Француску и Шпанију.

Ових дана појачао се извоз свиња и волова из Србије за Француску и Шпанију, тако да се скоро сваки дан на разним станицама утовари по неколико вагона. Пре неки дан је натоварено укупно 10 вагона волова, 7 вагона свиња и 4 вагона усољеног свињског меса — што је све отправљено преко Солуна, а отуд морем за Марсеј, одакле се шаље железницом даље за Шпанију и Француску.

Брзојави „Застави"

Стигли 5 новембра.

Угарски сабор.

Будимпешта. Пре саборске седнице министри су се разговарали са председником сабора о измени саборског пословника, да би угушили опструкцију. Држе да ће се већ у сутрашњој седници нешто догодити. Затим је Јуст отворио саборску седницу и говорио је Мажуранић. Говорио је против тарифе.

Главни уредник: Јаша Томић.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

НОВИ САД, 5. новембра 1907. године.

Пшеница прве каквоће 21 к. 40 до 21 к. 80 п.
Пшеница нова 21 к. 20 п. до 21 к. 60 п.
Пшеница средња 21 к. 20 п. до 21 к. 40 пот.
Пшеница лакша 20 к. 80 п. до 21 к. — пот.
Наполица нова — к. — п. до — кр. — пот.
Јечам 14 круна 20 пот. до 14 кр. 40 пот.
Зоб нова 14 кр. 20 пот. до 14 кр. 40 пот.
Кукуруз у зрну стари — к. — п. до — к. — п.
Кукуруз у зрну н. 13 кр. — п. до 13 кр. 20 п.
Кукуруз у клипу н. 8 кр. 80 п. до 9 кр. — п.
Маст 140 кр. — п. до — кр. — пот.
Сланина 140 кр. — пот. до — кр. — п.
Сланина паљена 140 кр. — п. до — кр. —
} све у круни метр.

Свињи угојени тешки 92 до 94 пот.
Свињи средњи . . 88 до 90 пот.
Свињи лаки . . . 80 до 86 пот.
} кили

Теоци 100—110 по кили
Јагњци ——— пар
Овци 24—40 кр.пар.

Идуће недеље изићи ће из штампе

„РАД"

СРПСКИ НАРОДНИ ВЕЛИКИ КАЛЕНДАР

За 1908. годину.

са одобраном садржином и лепим сликама

Цена је по комаду 80 потура. Препродавци имају рабат 33%, но они плаћају поштарину.

Наруџбине треба упутити једино на

Управу друштва „Рад" у Руми.

ШПЕЦЕРАЈСКА И ДЕЛИКАТЕСА ТРГОВИНА

Исе Ћирилова

у ПАНЧЕВУ

потребује једног ДОБРОГ МОМКА за детаљну радњу, који осим српског језика говори немачки, мађарски и нешто румунски; стално место, плата 40—50 круна месечно са опскрбом. 1479 1—3

ХОТЕЛ У ПРИЈЕДОРУ,

бивши Трапијски, издаје се под кирију од 1. децембра 1907. п. н. к.

Хотел лежи у **главној улици** солидно је грађен, сасма нов са великим двориштем и баштом. **Има дванаест соба за пасажере два мања локала за гостиону и једну велику салу са сталном бином, куглану велику шталу, шупу и зидану ледану.** У великој сали дала би се удесити модерна кафана, које у нашем мјесту никако неима, а која би сигурно просперирала

Ово је једини хотел у нашој вароши, гдје странци одсједају, те је мјесто састанка грађана и чиновника. У њему се приређују забаве, концерти, банкети и т. д., а и путујуће позоришне дружине изнајмљују велику салу за своје преставе.

Хотел има свој потпун намјештај Гостионичар би се имао бринути само за рубине и посуђе

Све поближе убавјести даје потписана општина.

Српска православна црквено-школска општина

У Приједору 30. октобра (12. новембра) 1907.

Предсједник:

Лазар Милиновић.

1468 3—3

КЛАВИРА

сваке врсте (Mignon-Stutz Salon Conzertflügel и пијанино) најновијег и најчувенијег фабриката, препоручује и продаје по најумереније стално фабричкој цени

ПЕТАР МИХАЈЛОВИЋ

фабричко стовариште клавира

у Бечу, V.|2. Einsiedlerplatz 12.

Готово сваки интелигентнији човек култивира данас музику, специјално клавир. То спада данас у интелигентност, у забаву, у друштво, а многима данас-сутра и на корист.

Као дугогодишњи члан цес. и кр. дворске опере у Бечу, у стању сам да сваком, ко се при куповању и поручбинама на мене обрати, дадем стручну гаранцију и пружим поверење за ваљану послугу, и за добар и солидан избор клавира.

Препоручујем најтоплије свима родитељима, који се брину за васпитање и самостално обезбеђење своје деце, младим брачним паровима и сваком љубитељу клавира и музике у опште своје реално и солидно стовариште.

На упите о детаљу и на поручбине одговара се с највећом готовошћу. Често имадем клавира, који су кратко време били у употреби и продајем их по знатно мањој и јефтинијој цени.

1394 16—30

ПОЗИВ

на

УПИС У ЧЛАНСТВО

„Посмртна и припомоћна удруга у Сибињу" за новчану и посмртну припомоћ плаћа за свакога свога члана пригодом његове смрти знатну своту од 1000 Кр. словом једну тисућу круна односно 2000 круна словом две тисуће круна. А осим тога подељује знатне новчане потпоре од чистог добитка, без иног већег надоплатка за незнатни смртни принос од 1 до 6 круна.

Напокон од 1 новембра о. г. на жељу најсиромашнијег слоја основали смо мало коло са 100 и 200 К. са посмртним приносом од 20 и 40 фил. кад који умре по узору великога.

У опће је ово коло $^{1}/_{10}$ великога кола у свему.

Напокон за дете уписаног члана, ако умре, припада потпора до 6 године 30 К. а право 6 до 15 година 50 К. Исплаћује се одма, кад се допринесу доказала о смрти.

Посмртна и припомоћна удруга друштво је најновије врсти, а у домовини нашој прво таково друштво, дочим је по увјетима једино ове врсти, јер од чистог добитка подељује болесним и ином згодом настрадалим члановима новчане потпоре те предујмове. У случају доказане тешке невоље и сталну месечну припомоћ, чим се јасно хуманитарност друштва доказује. Да је посмртна удруга једно од добрих и на здравој подлози основаних друштва, те да ужива поверења јасно је што је за кратког свог деловања основала подружницу са седиштем у Сарајеву у посестрим Босни и Херцеговини.

Увети су до 60 године живота, не могу се уз повишене пристојбе у посебно коло примати особе од 60—70 год.

Увети за примање јесу следећи:

1. Да се испуни тискана пријавница, те у име уписнине плати 5 (8) К. (односно 10 (16) К.)
2. Да докаже да је здрав.
3. Да пошље 2 К у име чланарине, чим обавест добије, да је примљен.
4. Да онда, када добије обавијест да је примљен, пошаље 2 К. односно 4 К (8) кр. посмртнине за први смртни случај.

Даље дужности и права чланова установљују правила, која се са приступницом и проспектима бадава деле.

Све упуте као и тисканице даје равнатељство „Посмртне и припомоћне удруге" у Сибињу (Славонија) те подружница у Сарајеву (Босна).

Траже се господа повереници уз добру награду.

Најбоља опскрба за људе свакога сталиша, а особито за чиновнике, обртнике и раднике.

До данас исплаћени су коли на смртном случају, толи на потпорама многи чланови.

Сваки члан кола посмртне удруге у Сибињу може бити чланом кола подружнице у Сарајеву. Дакле двоструко може бити осигуран. Удруга дакле имаде 3 кола и то са 1000 Кр., 2000 Кр. те посебно коло са 1000 Кр, за особе, које су навршиле 60 година, а нису прекорачиле 70.

Подружница у Сарајеву имаде исто толико кола. У свако то поједино коло може једна те иста особа уједанпут бити уписана.

Дакле напред!

САРАЈЕВСКА ПОДРУЖНИЦА ПОСМРТНЕ И ПРИПОМОЋНЕ УДРУГЕ

у Сибињу.

1481 1—3

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду